

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 29

Datum	5 maart 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Jaap Meijer
E-mailadres	jaap.meijer@utrecht.nl
Kenmerk	30199354
Beleidsveld	Wmo en Welzijn

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2025 nummer 29 van Ruud Maas, Beau Nederhand (Volt), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ingeborg Hornsveld (GroenLinks) van 21 februari 2025 over Inzetten op preventie zorgfraude. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Het is voor ons een prioriteit om onze kwetsbare inwoners te beschermen tegen ondermijning in de zorg en tegelijkertijd realiseren we ons dat ondermijning in de zorg niet volledig te voorkomen is. Preventie op zorgfraude is complex: we zien dat malafide partijen de mazen in wet- en regelgeving kennen en uitsluitingsgronden voor contractering weten te omzeilen. Dit vraagt om intensivering van onze aanpak. Dat doen we met het uitvoeringsprogramma toezicht (Wmo en Jeugd) 2025 – 2027 en de bredere aanpak van ondermijning in de zorg, die valt onder het programma Grenzen Stellen Perspectief Bieden.

Vraag 1

Zijn er in Utrecht duidelijke selectiecriteria om fraude te voorkomen? Bijvoorbeeld strenge financiële controles, antecedentenonderzoeken en eerdere ervaringen met aanbieders?

Antwoord 1

Ja, er zijn selectiecriteria en mogelijkheden om te toetsen op integriteit en antecedenten en we passen deze ook toe, zoals bij de aanbesteding aanvullende zorg 2027 (Wmo).

Inschrijvers moeten daardoor onder andere een geldige Gedragsverklaring aanbesteden overleggen (GVA) waarmee ze aantonen niet onherroepelijk veroordeeld te zijn en ook de mededingingsregels niet te hebben overtreden. Tegelijkertijd formuleren we strengere criteria en uitsluitingsgronden op financieel en rechtmatigheidsvlak (zie daarvoor het [uitvoeringsprogramma toezicht](#) (Wmo en Jeugd). Voorbeelden van mogelijke criteria zijn: een maximum winstpercentage voor contractpartijen of een maximum aan de inzet van personeel niet in loondienst. Justis verstrekt de GVA namens de minister van Justitie en Veiligheid. Justis raadpleegt daartoe het Justitieel Documentatie Systeem en gaat na of sprake is van relevante beschikkingen van de Autoriteit Consument en Markt of de Europese

Commissie.

Ter invulling van de uitsluitingsgronden kan de gemeente de Wet Bibob toepassen voorafgaande aan het verstrekken van een opdracht. Wanneer we een signaal hebben van strafbare feiten of niet integer handelen, wordt een bibob-onderzoek gestart.. Dit kunnen signalen van andere partners, zoals het OM of de politie zijn, maar ook eigen ambtelijke informatie. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe beleidsregel Bibob waarbij ook aandacht is voor de problematiek van zorgcriminaliteit. Het doel van de Wet Bibob is het voorkomen dat de overheid onbedoeld criminaliteit faciliteert, door bijvoorbeeld het gunnen van een overheidsopdracht. Een Bibob-onderzoek betreft een diepgravend en uitgebreide screening (ook gesloten bronnen worden geraadpleegd, zoals antecedenten), waarbij ook naar het netwerk van de betrokkene en financiering wordt gekeken.

De uitkomsten van een Bibob-onderzoek kunnen ertoe leiden dat een opdracht niet gegund wordt. Daarnaast kan ook lopende een overeenkomst, – indien dat in de overeenkomst is bepaald – een Bibob-onderzoek worden verricht.

Preventie van zorgfraude heeft prioriteit, maar is complex en kan slechts een deel van de problematiek voorkomen. Dat heeft er onder andere mee te maken dat zorgfraude niet altijd direct bij gecontracteerde partijen plaatsvindt, maar vaak bij onderaannemers of partijen die extern personeel leveren.

Vraag 2

In de brief staat dat er vijf consultatie sessies zijn gehouden met betrokken partijen. Is zorgfraude ter sprake gekomen tijdens deze gesprekken? Zijn er maatregelen tegen gesteld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke dan?

Antwoord 2

Nee, zorgfraude is geen onderwerp van gesprek geweest tijdens de consultatiesessies met betrekking tot de inkoop aanvullende zorg Wmo. De aanpak van ondermijning in de zorg en de wijze waarop de gemeente toezicht houdt, is een proces waarvan de gemeente eigenaar is. Participatie en consultatie op dit onderwerp is dus beperkt en richt zich op kleinere deelonderwerpen, zoals het bespreken van voorbeelden en risico's uit de praktijk.

In het aanbestedingsproces voor de aanvullende zorg Wmo volgt nog een dialoofase met beoogde contractpartijen, waarbinnen thematisch de samenstelling en voorwaarden van de opdracht besproken wordt. In die fase zal zorgfraude en te nemen maatregelen daartegen wel op de agenda staan.

Vraag 3

Zijn in het kader van preventie in de aanbesteding ook de volgende zaken opgenomen; real-time monitoring van declaraties, verplichte accountantsverklaringen en periodieke audits? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Nee, deze zaken zijn (vooralsnog) niet opgenomen. Real-time monitoring van declaraties past niet binnen de manier waarop het Utrechtse zorgmodel is ingericht. Vanuit het ketenbureau iSociaal domein zijn landelijke contractstandaarden voor de inkoop van Wmo ontwikkeld. De contractering van de Wmo wordt gebaseerd op deze landelijke standaard. Hoofdstuk 5 uit deze [landelijke standaard](#) heeft betrekking op "fraude en integriteit". Daarin is onder andere opgenomen dat de gemeente nooit betaalt aan aanbieders met Ultimate Beneficial Owners (UBO's) op sanctielijsten en dit controleert via het UBO-register. We controleren de rechtmatige besteding van gelden en handhaven bij misbruik of fraude. Bevindingen van toezichthouders worden meegenomen in onze overeenkomsten met

aanbieders.

Hoewel de artikelen een ander abstractieniveau kennen dan de zaken zoals genoemd in vraag 3, bieden ze een brede contractuele bescherming tegen integriteitsschendingen en fraudeleuze handelingen (zoals ontbinding en onthouding van betaling).

Vraag 4

Wordt er overwogen om samen te werken met landelijke instanties zoals IGJ of de Nederlandse zorgautoriteit (NZa) om fraude sneller te signaleren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De aanpak van zorgfraude vraagt om samenwerking met een breed netwerk van landelijke en regionale partners. Zie voor een overzicht van verschillende relevante landelijke partijen, inclusief hun rollen, deze [overzichtsplaat](#) van het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ). We werken samen met toezichthouders van gemeenten uit de regio, de GGD regio Utrecht en landelijke partners zoals de IGJ, de NLA en de NZa. Signalen van zorgfraude worden door betrokken partners gedeeld via het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ), waar gemeenten sinds 1 januari 2025 verplicht op aangesloten zijn. Deze samenwerking gaan we intensiveren.

Vraag 5

Wat is de huidige handhaving capaciteit van de gemeente en is deze toereikend gezien de komst van nieuwe contracten? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, welke maatregelen worden hiertegen getroffen?

Antwoord 5

Op dit moment zijn er drie handhavingsspecialisten/toezichthouders die toezicht houden op de rechtmatigheid van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen. Met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma toezicht (Wmo en Jeugd), dat afgelopen januari met uw raad is gedeeld, is besloten dat we voorzien in een verdubbeling van de bestaande capaciteit. De komst van nieuwe contracten is op zichzelf geen aanleiding tot uitbreiding van capaciteit. Uitbreiding van capaciteit is nodig en een belangrijke voorwaarde om strikter toezicht te houden en te handhaven, maar in de nieuwe situatie is de capaciteit nog steeds beperkt voor een gemeente als Utrecht. We zien deze uitbreiding dan ook als een eerste belangrijke stap, maar realiseren ons ook dat keuzes en prioritering nodig zullen blijven.

Vraag 6

Zorgfraude wordt vaak pas ontdekt via meldingen van cliënten of zorgverleners. Zijn er laagdrempelige en anonieme meldingsmogelijkheden die worden opgenomen in de contracten met de aanbieders? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

In het uitvoeringsprogramma toezicht (Wmo en Jeugd) staat opgenomen dat we de komende periode werken aan een (zo integraal mogelijk) meldpunt om meldingen en signalen van fraude laagdrempelig te kunnen delen. Dit meldpunt is zowel bedoeld voor externe als interne melders en zal naar verwachting medio 2025 online gaan. Het meldpunt is vindbaar op de website van de gemeente. Voor Pgb-fraude bestaat een dergelijk meldpunt al.

Vraag 7

Wordt er al samengewerkt met informatiepunt zorgfraude (IKZ) om eventuele fraudeurs uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Zie antwoord op vraag 4

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen inzetten op preventie zorgfraude

21-02-2025

Vragen:

In de raadsbrief van 14 februari jongstleden¹ wordt gesproken over de inkoop en aanvullende zorg WMO.

Na verschillende onderzoeken van Follow the Money en eerdere rechtszaken waarbij gemeentes zorgaanbieders voor de rechter dagen², vinden de fractie(s) van Volt, EenUtrecht en GroenLinks het aanbesteden van zorg een risicovolle opgave en willen graag preventief meer sturing geven.

Dit brengt de fracties tot de volgende vragen;

1. Zijn er in Utrecht duidelijke selectiecriteria om fraude te voorkomen? Bijvoorbeeld strenge financiële controles, antecedentenonderzoeken en eerdere ervaringen met aanbieders?
2. In de brief staat dat er vijf consultatie sessies zijn gehouden met betrokken partijen. Is zorgfraude ter sprake gekomen tijdens deze gesprekken? Zijn er maatregelen tegen gesteld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke dan?
3. Zijn in het kader van preventie in de aanbesteding ook de volgende zaken opgenomen; real-time monitoring van declaraties, verplichte accountantsverklaringen en periodieke audits? Zo nee, waarom niet?
4. Wordt er overwogen om samen te werken met landelijke instanties zoals IGJ of de Nederlandse zorgautoriteit (NZa) om fraude sneller te signaleren? Zo nee, waarom niet?
5. Wat is de huidige handhavingscapaciteit van de gemeente en is deze toereikend gezien de komst van nieuwe contracten? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, welke maatregelen worden hiertegen getroffen?
6. Zorgfraude wordt vaak pas ontdekt via meldingen van cliënten of zorgverleners. Zijn er laagdrempelige en anonieme meldingsmogelijkheden die worden opgenomen in de contracten met de aanbieders? Zo nee, waarom niet?
7. Wordt er al samengewerkt met informatiepunt zorgfraude (IKZ) om eventuele fraudeurs uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?

Gesteld door:

- Ruud Maas en Beau Nederhand, Volt
- Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Ingeborg Hornsveld, GroenLinks

¹ [Document Utrecht - Raadsbrief Diverse onderwerpen Zorg en Welzijn - iBabs Publieksporaal](#)

² [Zorgaanbieder hoeft gemeenten niet terug te betalen](#)

